

Перелік використаних джерел:

1. Верховна Рада України. (2012, 22 березня). *Закон України № 4618-VI «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні»*. <https://zakon.rada.gov.ua/go/4618-17>
2. Міністерство економіки України. *Офіційний сайт*. <https://www.me.gov.ua>

УДК 338

Николук Матвейків Владислав

студент групи ПП-11

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

Науковий керівник: Маркович Ірина

кандидат економічних наук, доцент

кафедри економіки та фінансів

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

ЕКСПОРТНО-ІМПОРТНИЙ ПОТЕНЦІАЛ УКРАЇНИ ТА ЕФЕКТИВНІСТЬ ЙОГО ВИКОРИСТАННЯ

Експортно-імпортний потенціал є одною з основних складових у розвитку національної економіки. Також важливим аспектом для розвитку експорту є покращення митних та логістичних умов. У 2008 році Україна набула членство у світовій організації торгівлі, що зробило нас рівноправним партнером на світових товарних ринках. У результаті було скасовані окремі обмеження та лібералізовані умови доступу на зовнішні ринки. Також для України є характерні низькі показники експорту високотехнологічних товарів та послуг. Це показує недосконалу структуру конкурентних переваг української економіки, яка базується передусім на цінових факторах а порівняльних перевагах у вартості природних ресурсів та робочої сили. При цьому не використовуються належним чином наявні високотехнологічні можливості окремих галузей промисловості.

Розвиток виробництва товарів з високою доданою вартістю є головним пріоритетом у створенні бази для нарощування обсягів та поліпшення структури українського експорту в напрямі збільшення в ньому питомої ваги високотехнологічних товарів. Протягом останніх років, торговий баланс України (різниця між експортом та імпортом) був здебільшого від'ємним. Від'ємний торговий баланс – компонент рахунку поточних операцій – загрожує стабільності платіжного балансу та, як наслідок, вартості національної валюти. Початок повномасштабного російського вторгнення в лютому 2022-го року призвело до скорочення експорту та збільшення імпорту, що негативно позначилося на торговому балансі. Якщо в 2021 році сальдо торгового балансу становило -6.2 млрд доларів США, то вже в 2022 цей показник впав до -14.7 млрд доларів США, а в 2023 – до -27.3 млрд доларів США. До початку повномасштабного вторгнення, українські товари експортувалися переважно водними шляхами. У 2022-2023 роках, частка автомобільних та залізничних перевезень помітно зросла у зв'язку із блокадою Чорного моря та вільним доступом до ринків ЄС. Утім, морські перевезення лишаються найбільш рентабельними. Для того щоб зменшити сальдо торгового балансу України варто прийняти певні рішення. Це стимулювання експорту, розвиток внутрішньої переробки замість експорту сировини варто розвивати виробництво продукції з високою доданою вартістю наприклад, готові харчові продукти, металоконструкції, техніку. Також можна зробити акцент на розвиток третинного сектору, насамперед це надання ІТ послуг хоч обсяг замовлень з-за кордону зменшився, ІТ-сектор залишається важливим джерелом валютних надходжень. Держава може стимулювати експорт послуг через податкові пільги та освітні програми.

Скорочення імпорту: зменшення енергетичної залежності, через втрату газовидобутку Україна імпортує більше енергоносіїв. Перехід на біопаливо, теплові помпи та модернізація котелень допоможуть скоротити імпорт газу. Підтримка локального виробництва, імпорт

товарів, які можна виробляти в Україні (одяг, меблі, продукти), варто замінити внутрішнім виробництвом через програми підтримки малого бізнесу.

Отже, Україна має значний експортно-імпортний потенціал, однак структура її зовнішньої торгівлі залишається вразливою через переважання сировинного експорту та імпорт енергоносіїв. Членство у СОТ та доступ до ринків ЄС відкрили нові можливості, але водночас виявили слабкі сторони економіки, зокрема низьку частку високотехнологічної продукції. Війна з Росією ще більше загострила проблему, спричинивши різке зростання торгового дефіциту. Для його зменшення необхідно розвивати внутрішню переробку, підтримувати ІТ-сектор, модернізувати логістику та зменшувати енергетичну залежність. Комплексна реалізація цих заходів дозволить зміцнити конкурентоспроможність української економіки на світовому ринку.

Перелік використаних джерел:

1. Малярець Л. М., Отенко В. І., Отенко І. П. та ін. *Моніторинг експортно-імпортного потенціалу та ефективності його використання* : монографія. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2022. 172 с.

УДК 330.3

Пасєка Віктор

студент групи ППм-61

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

Науковий керівник: Зарічна Надія

кандидат економічних наук, доцент

доцент кафедри економіки та фінансів

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

МЕХАНІЗМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕНЕРГОНЕЗАЛЕЖНОСТІ ФЛЕКСОГРАФІЧНИХ ДРУКАРЕНЬ В УМОВАХ ВІЙНИ

Українська економіка, зокрема промислові підприємства, функціонує в умовах безпрецедентних викликів, пов'язаних із повномасштабною війною. Критичною загрозою для бізнесу стала систематична дестабілізація енергетичної інфраструктури, що проявляється у тривалих відключеннях електроенергії, перебоях у газопостачанні та нестабільній роботі мереж. Для флексографічних друкарень, як підприємств з безперервним технологічним циклом, високою енергоємністю обладнання та жорсткими термінами виконання замовлень, відсутність надійного енергопостачання призводить до: прямих фінансових втрат через простої, порушення технологічних процесів (наприклад, порушення температурного режиму в цехах, зрив термінів поставок), втрати клієнтів та ділової репутації, ризику пошкодження дорогого обладнання (пресів, серверів, систем кондиціонування).

Таким чином, розробка механізму забезпечення енергонебезпечності є не просто актуальною, а життєво необхідною для виживання та функціонування флексографічних друкарень в сучасних українських реаліях.

Для розробки механізму забезпечення енергонебезпечності флексографічних друкарень необхідно виконати наступні завдання:

1. Провести аналіз структури енергоспоживання та технологічного циклу діяльності сучасної друкарні:

- **Класифікація навантажень за критичністю.** Усі енергоспоживачі друкарні поділяються на три категорії:

- критичні (І категорія): серверне обладнання, системи охолодження пресів, аварійне освітлення, пожежна сигналізація. Потребують миттєвого забезпечення безперебійним живленням;